

Postadresse:
Natur & Miljø
Frederiksgade 9 - 4690 Haslev

Telefon: 56 20 30 00
Telefax : 56 20 30 01
www.faxekommune.dk

Kontoradresse:
Frederiksgade 9
4690 - Haslev

Direkte: 56 20 30 39
Mail: aplan@faxekommune.dk

Dato 27-08-2015
j./sagsnr. 01.05.11-P20-1-15

Projektbeskrivelse Skibsted Krat

Skibsted Krat, også kaldet Stubbene, er beliggende nordvest for Faxe By, i kanten af Jomfruens Egede's skove. Projektarealet er ca. 6,46 ha, og udgøres af matr. nr. 24h Faxe By, Faxe.

Skibsted Krat ligger som en lille enklave i et intensivt dyrket landskab grænsende til marker samt til skov mod nordvest (se vedlagte oversigts- og detajlkort fra MiljøGis). Hele området er registreret som fredskov og beskyttet overdrev. Den nordligste 2/3 af Skibsted Krat er tæt skov, mens det mod syd bevæger sig over en lysåben del, hvor overdrevsurter dominerer.

Den sydlige del af arealet er udpeget, og har været overvåget af Naturstyrelsen, som Novana-station. Arealets indhold af karplanter er forholdsvis godt kendt, mens kendskabet til andre artsgrupper som arealet har potentiale for er dårligt. Der er observeret flagermus på arealet og gammelskovarter af sporeplanter (mosser, laver, svampe) kan med fordel eftersøges, ligesom området også har potentiale for Hasselmus, en bilag IV art, der findes i Gavevænge Skov ca. 6,5 km fra Skibsted Krat.

Projektet deles op i 3 dele baseret på de tiltag der vurderes nødvendige og de tilskud, som søges til projektet. De 3 dele beskrives nærmere på side 5 og 6.

Historie

I en tidligere rapport af Niels Faurholdt¹ beskrives Skibsted Krat som et af de få tilbageværende områder på Østsjælland, hvor det er muligt at få indtryk af landskabet, som det så ud i indtil landbrugets udskiftning i slutningen af 1700-tallet. Området har aldrig været under plov. Store tuer

¹ Stubbene – et overdrev på Østsjælland. Udarbejdet af Niels Faurholdt i 1991 for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite for Faxe og Rønnede kommuner.

af Gul Engmyre samt forekomsten af en række græsnings- eller høslætafhængige plantearter, som her findes isoleret og langt fra frøkilder, vidner om, at Skibsted Krat har været græsset i meget lang tid (århundreder ifølge Faurholdt¹).

Tidligere pleje på arealet har været med afgræsning. Skoven har været uden egentlig drift, dog vidner ældre stød om en ekstensiv skovdrift. Fra 1970 – 1990 har området været græsset af 10-15 ungkreaturer, men antallet blev reduceret til 4 i 1990. Mange træer på arealet er flerstammede eller har kallusvæv ved basis, som tegn på tidligere græsning og stævning, ligesom forekomst af arter som Skov-Æble, Slåen, Hassel og Hvidtjørn i skoven vidner om tidligere tiders afgræsning.

Gamle græsningsskove og overdrev er kun bevaret få steder i Danmark, og for området er projektarealet af enestående kulturhistorisk og naturhistorisk værdi.

Nuværende tilstand

Arealet har således været afgræsset indtil for ca. 15 år siden. Græsningstrykket har indtil græsningsophøret været for lavt i formodentligt mange år, og arealets tilstand i dag bærer præg heraf.

Der er i øjeblikket større partier under høje træer i den nordlige del af området, der er helt uden urtevegetation eller med ensartede partier af Bingelurt, Nælde mm. Der er også store partier med tæt krat uden bundvegetation.

I den sydlige lysåbne del af arealet bærer urtevegetationen også præg af tilgroning, idet højstaudearter som Kær-Tidsel, Kattehale og Alm. Fredløs breder sig og truer lavere mere konkurrencesvage arter på de vådere partier. Ligeledes på de mere tørre partier breder arter som Ager-Tidsel, Stor Nælde mm. sig, ligesom krat af slåen og hvidtjørn breder sig på en stor del af det sydlige overdrev.

Flora

På arealet er tidligere fundet de fredede arter Plettet Gøgeurt, Tyndakset Gøgeurt, Skov-Gøgelilje, Ægbladet Fliglæbe, Skov-Hullæbe og Maj-Gøgeurt, foruden en lang række sjældne og for regionen ualmindelige arter som Engblomme, Tvebo Baldrian, Liggende Potentil, Katteskæg, Lancetbladet Høgeurt mfl.

Især i den sydlige, mest lysåbne del, findes en rig urteflora, som vokser i et område, der består af en mosaik af kalkoverdrev (habitatnaturtype 6210) og tidvis våd eng (habitatnaturtype 6410) med spredte krat af især Slåen. Nord for dette areal er der lysåben skov med udbredt artsrig

urtevegetation, og nordligst er der næsten sluttet skov af højstammede træer.

Vedplante-arterne på arealet er typiske for græsningskove: Overstanderne er træarter som Eg, Avnbøg og Ask, der kan tåle græssende dyrs bid, og Rød-El som ikke spises af græssende dyr, mens underskoven består af tornede buske og mindre træer som Skov-Æble, Hassel, Slåen og Hvidtjørn.

Pleje behov

Arealet bør fremstå som dels lysåben græsningskov med så meget dødt ved som muligt, både stående og liggende, og dels som overdrev/eng. Græsning alene vil ikke være tilstrækkeligt til at forhindre, at store dele af arealet udvikles til højstammet skov uden bundvegetation, og der bør derfor foretages spredt plukhugst af store træer og omfattende kratrydning på arealet.

Naturlig succession kan indebære, at en naturtype udvikler sig til en anden naturtype, og i valget af plejemetoden må der derfor prioriteres mellem disse naturtyper.

Det er i den fremtidige pleje af arealet vigtigt at afveje hensyn mellem naturskovlignende skov af løvtræer og buske med formodentlig rig genetisk variation op imod høj artsdiversitet af urter. Skovgræsning giver større arts-tæthed, større bundvegetationsdækning, større strukturel variation og mere varierede skovbryn. Gamle løvtræer i et miljø med høj solindstråling er værdifulde levesteder for svampe, mosser, laver og insekter. Græsning kan bryde dominans af konkurrencesterke arter i skov, mens udtøringsfølsomme og varmekrævende urter begunstiges.

Arealet bør afgræsses med kvæg, da disse kun ibegrænset omfang æder af vedplanterne, dog med sæsonvariationer. Heste og nogle fåre-racer er mindre egnede til skovgræsning, fordi de afgnaver barken og dermed ødelægger træerne. Græsningstrykket tilpasses de lokale forhold.

Ovenstående afsnit er baseret på et udkast til plejeplan for området, som Faxe Kommune har fået udarbejdet. Udkastet vedlægges som bilag 5.

Plejetiltag

Førstegangspleje:

Det er nødvendigt at foretage en udtynding af større træer på skovarealet (se bilag 1), fordi løvtaget stedvist er så tæt at krattet skygges væk. Tornet krat er nødvendigt for at unge træer uden torne ikke bliver græsset væk, så skoven kan forynges.

Udtynding af træer i græsningskoven bør ske med henblik på at fremme de enkelte træers stabilitet.

Der er mange Ask på arealet, og mange af disse er angrebet af Asketoptørre. Ask vil derfor med tiden sandsynligvis forsvinde. Dette forhold bør tages i betragtning ved udtynding mellem de store træer på arealet. Allerede udgåede store Ask efterlades på arealet (der er ikke noget skovhygiejnemæssigt behov for at fjerne træer der er døde af Asketoptørre).

Der tilstræbes en struktur, der varierer fra enkelttræer over trægrupper til egentlige bevoksninger af træer, og med varierende alder og artssammensætning.

Lysindfaldet i den nordlige del øges med 25-50 % ved plukhugst af store træer og kratrydning. Ved kratrydning skånes arter som Skov-Æble, Hassel, Vrietorn mm. så vidt muligt, mens Slåen og Hvidtjørn fjernes i et passende omfang.

I den sydlige del bør der også fjernes forskellig opvækst, som ikke længere kan holdes nede med græsning (se bilag 2). De specifikke områder, hvor opvækst skal fjernes ses på bilag 3. Inden for dette bør krat af Slåen, Pil og Hvidtjørn fjernes, mens solitære gamle hvidtjørn og æbletræer bevares. Hassel stynes langs skovgrænsen mod nord, og i det sydvestlige hjørne udtyndes beplantningen ved at fjerne bævreasp og delvis døde træer. Gamle ask og eg beholdes på arealet.

Forfaldent trådhegn fjernes, og arealet hegnes med to-trådet elhegn velegnet til kreaturer i minimum 90 cm højde. Adgang til arealet bliver langs skovbrynet, hvorfor leddet i hegnet bør placeres umiddelbart ud til dette (se bilag 4). Der er ingen vandingsmuligheder i nærheden af projektområdet. Den mest praktiske løsning er formentlig at anlægge en ledning fra den nærmeste vandværksledning beliggende ca. 153 meter fra midten af det østlige skel (se bilag 4). Vandet pumpes op med mulepumpe, som placeres i den østlige side af området af hensyn til vegetationen.

Vedvarende pleje:

Græsningstrykket tilpasses løbende, så balancen mellem vedplanternes mulighed for selvforyngelse og andelen af lysåbne urtepartier på arealet er i et rimeligt forhold. For lavt græsningstryk vil forårsage yderligere tilgroning med vedplanter og konkurrencesterke urter, mens for højt græsningstryk kan resultere i en åben skov uden underskov og med en artsfattig bundvegetation.

Arealet holdes med sommer-græsning, alternativt helårsgræsning, hvis tilskuds fodring kan undgås, og området ikke bliver for vådt til at kreaturerne kan klare det. Fordelen ved vintergræsning er at mange svampe- og insektarter er tilknyttet forhold hvor der er frisk gødning hele året.

Græsningstrykket holdes til at begynde med lavt, indtil urtevegetationen i den mest skovbevoksede del af arealet er etableret.

Træer bevares til størst mulig alder, og døde træer efterlades til gavn for arter tilpasset dødt ved. Foryngelse af skoven bør kun ske ved naturligt fremkommende opvækst.

Projektopdeling

Del 1 – Forberedelse til skovgræsning

Der søges tilskud til etablering af hegn, el- og vandforsyning, som beskrevet på side 4. Langs den forslåede hegnslinje er der behov for rydning for at kunne etablere hegnet.

Der er indhentet 2 tilbud til etablering af hegn, el- og vandforsyning (bilag 6), som følger forudsætninger fremsendt af Faxe Kommune (bilag 7). HedeDanmark har indgivet det billigste tilbud.

Der søges tilskud på 167.581 kr., som er det billigste indgivne tilbud.

Projektområdet er fredskov så dette tiltag kræver dispensation fra Skovloven samt naturbeskyttelsesloven, da området også er registreret som beskyttet overdrev. Sidstnævnte dispensation er ansøgt os Faxe Kommune.

Langs den nordvestlige grænse mod anden skov løber et jorddige (ID 62.982) beskyttet efter Museumsloven. Dispensation til mindre gennembrud for at etablere et led i diget er søgt hos Faxe Kommune.

Del 2- rydning af uønsket vækst på lysåben del mod syd

Der søges tilskud til rydning af uønsket opvækst. Slåen, Hvidtjørn og Pil ønskes fjernet i markerede polygoner på bilag 3, som beskrevet på side 4, mens solitære gamle Hvidtjørn skånes sammen med Skov-æble, Ask og Eg. Krat/læhegn mod marken beholdes for at beskytte området mod sprøjtning mv. Arealet af hele området, der skal ryddes er 2,5 ha, mens arealet af de detaljeret indtegnede polygoner er 6.915 m².

Der er indhentet tre tilbud (bilag 8), som følger forudsætninger fremsendt af Faxe Kommune (bilag 9). Tilbudsgivere har hver især vurderet den bedste metode til udførelsen efter besigtigelse af området med Faxe Kommune, dog med det krav at det gule skraverede område i bilag 3 holdes helt fri for maskinkørsel, for at beskytte floraen i det område, som kommunen har vurderet særlig værdifuld. HedeDanmark har indgivet det billigste tilbud. De har vurderet, at rydningen kan ske ved maskinel fældning af krat, mens større træer fældes manuelt. Dette vil mindske kørslen på overdrevet, da fældet træ er klar til sammenkørsel, så der ikke skal køres for meget på arealet, når træet køres ud.

Der søges tilskud på 80.285 kr., som er det billigste indgivne tilbud.

Såfremt Naturstyrelsen sætter krav om manuel rydning søges der tilskud til 126.250 kr., som er det billigste indgivne tilbud med denne metode.

Projektområdet er fredskov så dette kræver dispensation fra Skovloven samt naturbeskyttelsesloven, da området også er registreret som beskyttet overdrev.

Del 3 – Udtynding af skov i det nordlige område

Den tætte løvskov i projektområde ønsket udtyndet (se bilag 1), så lysindfaldet øges som beskrevet på side X.

Der søges ikke tilskud til rydning i denne del af skoven, da lodsejer ønsker at gøre det selv. Da området er fredskov kræver dette dispensation fra Skovloven, og denne håbes at kunne opnås i forbindelse med sagsbehandlingen af dette projekt. Tiltaget kræver også dispensation fra naturbeskyttelsesloven, da området også er registreret som beskyttet overdrev. Denne er ansøgt os Faxe Kommune.

Da projektarealet udgør mindre end 10 % af et fredskovspligtigt areal (se bilag 10) vurderes det ikke, at det er nødvendigt at søge dispensation fra Skovlovens § 9 for de tre forskellige delprojekter. Skoven er et internt familieejerskab fordelt på 2 personer, og lodsejers registrerede skovejendom ses på bilag 11.

Tidspunkt for udførelse

Det foreslås at projektet udføres i frostperioden 2016 (mellem januar og april), for at undgå skader på arealet bl.a ved kørespor. Udebliver frosten forslås det, at projektet udføres når området igen er tørt i juli og august. Her vurderes det, at skaden på dyreliv vil være minimal, da denne tilknytning er størst fra april – juni.

